

Saako pappi messuta?

Kun olen toimittanut ehtoollista, olen ajatellut tehdä työni kauniisti. Siksi olen laulanut ehtoollisliturgian kirkkokäsikirjan mukaisilla sävelmillä. Sain hiljan kuulla, että muutamat ovat hämmentyneet, koska kyseessä on heidän mielestään ortodoksinen eikä luterilainen tapa. Siksi kerron tässä hiukan resitaation historiasta.

Resitaatiolla eli tekstin lukemisella laulaen on todella pitkä historia. Raamatun kaikki runotekstit on jo alun perin kirjoitettu resitoitaviksi eikä luettaviksi. Vanhan testamentin jako jakeisiin perustuu sekin resitaatioon. On todennäköistä, että Jeesus lukiessaan tekstiä synagogassa teki sen resitoiden. Ensimmäisten kristittyjen laulu omissa palveluksissaan oli resitaatiota. Alkukristillinen jumalanpalvelus rakentui resitaation varaan. Tätä perua on ortodoksinen ja katolinen kirkkolaulu. Luterilaisuus toi resitaation rinnalle säkeistöllisen virsilaulun, mutta jatkoi resitaatiota entiseen tapaan. Luther itse lauloi jumalanpalveluksissaan kaiken paitsi saarnan. Häneltä on säilynyt myös tarkat resitaatio-ohjeet eri tekstityypeille. Lutherin jumalanpalvelus kuulostaisikin ehkä nykysuomalaiselle enemmän ortodoksiselta kuin luterilaiselta. Resitaatioperinne kukoistaa vielä Bachin passioissa.

Luterilainen rikas resitaatioperinne unohtui kolmesta syystä: Ruotsin kuninkaiden pyrkimys tehdä luterilaisesta kirkosta kalvinistinen; valistusajan vaatimus siitä, että uskon pitää olla puhtaan älyllistä; ja kalvinismista ammentava pietismi. Kirkko kadotti liturgiset vaatteensa ja laulunsa. 1900-luvun jälkipuoliskolla jumalanpalvelusta palautettu luterilaiseksi. Resitointi on osa tätä paluuta. Resitoiva pappi ei matki ortodokseja, vaan liittyy samaan joukkoon Jeesuksen, alkukirkon ja Lutherin kanssa.

Petri Kasari
vs. seurakuntapastori
Siikalatvan seurakunta

PS. Todettakoon vielä, että ortodoksit ovat toki meidän kristittyjä veljiämme ja sisariamme. Meillä on paljon opittavaa heidän rikkaasta liturgisesta perinnöstään. Messumme on saanut heiltä myös vaikutteita, jotka kuuluvat messun pakollisiin osiin, joiden poisjättäminen ei ole papille sallittua.